

които току що се оформят. Тази задача има особено важно значение в съвременните условия на социалистическото строителство когато се превръща в живо дело ленинския принцип на демократичния централизъм в управлението на народното стопанство, който осигурява все по-широко развитие на творческата инициатива на трудещите се, използването на разнообразния практически опит в стопанската работа.

Икономическите изчисления на Ленин играят важна роля както в дореволюционните, така и в трудовете му след революцията. С изчисления, често пъти сложни и винаги дълбоко обосновани, Ленин е запълнял липсващите данни, определял е показатели, които не могат да бъдат получени чрез непосредствено статистическо наблюдение.

Ето например, изчислението на годишната потребност от зърнени храни за републиката през 1921—1922 година, направено от В. И. Ленин между 11 и 14 март 1921 г. очевидно при подготвянето на резолюцията и доклада за натуралния данък пред X конгрес на РКП(б). Изчислението на Владимир Илич се основава на данни, получени от Народния комисариат по продоволствието за снабдяването на републиката със зърнени храни и зърнофураж както общо, така и по отделни категории потребности за периода от август 1920 г. до януари 1921 г.

Изчислението било направено по следния начин. Владимир Илич изчислил общото потребление на зърнени храни за периода август—януари (141,3 млн. пуда), след това средномесечното потребление за този период и след като закръглил полученото число, определил годишната потребност ($25 \times 12 = 300$). Приходната част на бюджета на зърнените храни Ленин установил много внимателно: той взел минималната цифра на данъка, набелязана първоначално от Народния комисариат по продоволствието за 1920—1921 г. (200 млн. пуда), намалените данни за уема от предидущата година (15), а 85 млн. пуда Ленин е разчитал да закупи чрез стокообмена. Владимир Илич не се ограничил само с изчислението на годишната потребност. Той изчислява също потреблението по месеци, въз основа на данните по месеци съставя динамичен ред, отделя два месеца на най-малкото потребление на зърнени храни и изчислява средна за тези месеци (19,2). Обаче за определяне на годишната потребност Владимир Илич е взел, както ние виждаме, не тази цифра, а закръглената до 25 средна от шестте месеца. По такъв начин изчисления от В. И. Ленин баланс се основавал на абсолютно реални, щателно проверени предпоставки.

Един от най-актуалните въпроси в статистиката на капиталистическото стопанство е въпросът за определянето на нормата на принадлежната стойност и анализа на изменението ѝ през по-продължителни периоди. В малкия си труд „Заплатите на работниците и печалбата на капиталистите в Русия“ В. И. Ленин ни е оставил блестящ пример за изчислението на нормата на принадлежната стойност в дореволюционна Русия. Своето изчисление Ленин направил по официални статистически данни за сумата на производството за фабрично-заводската промишленост за 1908 г. за разходите на капиталистите за суровини, материали, гориво, работна заплата, поддържане на помещенията, ремонт и т. н. и за общата сума на работната заплата, изплатена на работниците. За да определи печалбата, Ленин изключил от общата сума на производството, т. е. от общите доходи на всички фабрики и заводи, всички разходи на капиталистите. В резултат от изчислението В. И. Ленин направил извод,